

MOTHERHOOD TRANSFORMED

NEWSLETTER 1/2026

A Motherhood Transformed a visegrádi országok kutatóit, aktivistáit, újságíróit és művészeit összekötő regionális platform. Célja az anyaság politikai és társadalmi ügyként való értelmezése a gondoskodás és kreativitás, gazdasági kiszolgáltatottság, reprodukciós egészség és igazságosság témáin keresztül, külön figyelmet szentelve azoknak a gyakran figyelmen kívül hagyott nehézségeknek, amelyekkel az anyák küzdenek. Első hírlevelünkben platformunk tagjai több témában osztanak meg híreket: a tudományos élet, a művészet, a civil társadalom és a média területeiről a régió határain belül és kívül. Mind méltó figyelmünkre. [Ha más is érdeklj, iratkozzon fel Substack csatornánkra.](#)

NYÁRI EGYETEM

[PÁLYÁZATI FELHÍVÁS: V4 Nyári egyetem, 2026 július 14-16, Kőszeg, Magyarország.](#) Nyári egyetemünk háromnapos interdiszciplináris esemény lesz. Középpontjában az anyaság transzformációja áll. Azt vizsgáljuk, hogy a posztoszocialista országokban mennyire kulcsfontosságú demokratikus és társadalmi kérdés az anyaság. Tudósok, aktivisták, újságírók és művészek találkoznak itt azért, hogy egy új politikai nyelvet dolgozzanak ki, erősítsék a határokon átívelő interdiszciplináris kapcsolatokat és egy fenntartható tudásmegosztási infrastruktúrát építsenek ki. Felkeltettük érdeklődését? További információk és jelentkezés 2026. május 18-áig.

MŰVÉSZET

- **CZ** [Mothers Artlovers Alkotóműhely](#). Anya vagy- legyél akár művész, aktivista, kuratór vagy esztéta...- Brnóban vagy Prágában élsz, esetleg online vennél részt? Csatlakozz ehhez a "közösségi tervezésű társadalmi szobrászathoz" és segítő térhez, ahol a megosztás öröm, ahol viták, együttműködések születnek, gyermek-megőrzést vállalunk, és ihletet kaphatsz.
- **HU** [Mozizz a Mambo Maternicá-val](#). A Nagy Borbála által rendezett film három negyvenes éveiben levő nő történetét meséli el, akiknek az élete fordulóponthoz érkezett: az egyik nem kívánt terhességgel szembesül, a másik örökbefogadást tervez, a harmadik arra vágyik, hogy partner nélkül is vállaljon gyereket. Miközben sorsfordító döntéseket kell meghozniuk, szembesülnek a társadalmi elvárásokkal is, s megkérdőjelezzik, mennyi szabadságuk van valójában saját életük felett. Kövesd a filmfesztiválok és kedvenc művészmozid programját, le ne maradj róla!
- **PL** [Könyvajánló: A kortárs lengyel irodalom sokféle hangon szól az anyaság témájáról](#). Csatlakozz az anyaságról és nőiességről szóló kortárs vitákhoz, és fedezd fel a következő, közelmúltban megjelent lengyel könyveket: Eliza Kącka a neurodiverzitás kontextusában ír az anyaságról, Paulina Małochleb a mai anyákkal szembeni kulturális elvárásokról, az érzelmi munkáról és az anyákra nehezedő nyomásról ír; míg Katarzyna Tubylewicz a tudatos gyermektelenségről, anyává nem válásról mint értelmes és legitim választásról beszél.

- **SK** [Kulturális szakszervezet alakul](#) Szlovákiában a kultúra a politikai küzdelmek középpontjába került. Egy új kezdeményezés arra használja fel ezt a helyzetet, hogy a kulturális szektor olyan hosszútávú strukturális kérdéseire fókuszáljon, mint a rövidtávú megbízási szerződések, a szektor dolgozóinak prekárius helyzete, az alacsony bérek, valamint a munkaerőhiány és az intézmények alulfinanszírozottsága. Az új kulturális szakszervezet olyan változásokat követel, amik nagyban segíthetik a kulturális területen dolgozó anyák (és mások) életét.

TUDOMÁNY

- **HU-SK-CZ** [Viktor Orbán's Affairs with Women. The Illiberal Playbook: Gender, Power, and Control](#) Angol fordításban is megjelent Balázs Zsuzsanna oknyomozó újságíró és Pető Andrea történész [Orbán Viktor nőügyei: Az illiberális genderpolitika működése és hatásai](#) c. könyve, amely közérthető módon vezeti be az olvasót az illiberális genderpolitika stratégiai kézikönyvének rejtelseibe, és fejt meg, milyen hatással van ez a nőpolitika a nőkre. Bemutatja, az Orbán kormány hogyan sajátította ki és hígította fel a nemzeti és nemzetközi antidiszkriminációs és esélyegyenlőségi rendelkezéseket, mintegy alternatívát teremtve a liberális értékeknek. Ezen túl a könyv azt is elemzi, miért szavaznak a nők egy olyan illiberális kormányra, ami diszkriminálja és elszegényíti őket. Mivel az Orbán-rendszer genderpolitikája nemzetközi érdeklődést keltett, a könyv elrettentő oktatómese azok számára, akiknek világszerte fontosak az emberi jogok. Közelgő könyvbemutatók: május 12. 17 óra, [Pozsony, Infocentrum UK](#), vagy május 14., 13 óra, Prágai könyvvásár, Jaroslav Seifert terem.
- **PL** [Open Access Publication: Reproductive Justice in Poland. Legal Challenges and Societal Impacts](#) [Reproduktív igazságosság Lengyelországban. Jogi kihívások és társadalmi hatások - open access kiadvány]. Maria Boratyńska jogász professzor új könyve az abortusz, a fogamzásgátlás, a magzati diagnosztika és a mesterséges megtermékenyítés kérdéseivel foglalkozik. Különös figyelmet fordít azokra a gyakorlati korlátokra, amelyeket a következtelen jogérvényesítés, a társadalmi stigma és a katolikus intézmények kiemelkedő hatása állít a nők elé Lengyelországban.

CIVIL TÁRSADALOM

- **SK** [Az Emberi Jogok Európai Bírósága egy párkapcsolati erőszak áldozatául esett nő javára hozott ítéletet](#). Ítéletében az EJEB megállapította, hogy a szlovák bíróságok túl formalizáltan közelítették meg az esetet. Nem vették figyelembe a hosszan tartó erőszak természetrajzát és azokat a szakértői véleményeket, amelyek megerősítették, milyen súlyos pszichológiai hatással volt az erőszak a panaszosra és gyermekeire. A felperest a Fenestra nevű civil szervezet támogatta, véleményük szerint az ítélet fontos precedenst teremtett, amely a gyakorlatban is kézzelfogható változásokat hozhat majd.
- **PL** [The Mamy Wolne / Szabadnapos Anyák](#) A kollektív művész anyákat terel egybe egy olyan megtartó, segítő térbe, ahol a kreatív találkozások, a pihenés és az anyaságról és a nők kultúrában betöltött szerepéről való beszélgetések is megtalálják helyüket. 2026 májusában szervezik meg másodsorra a Mamy Wolne fesztivált- a művészanyák napját, ünneplését. A fesztivál networking lehetőséget, beszélgetéseket, az anyák kreatív művészetét középpontba állító workshopokat kínál.

- **HU [Női Minimum](#)** Magyar feminista civil szervezetek együttműködése hozta létre a nőket érintő strukturális egyenlőtlenségeket bemutató Női Minimum kampányt, amelynek célja konkrét közpolitikai változások elérése. A kampány tíz pontban sorolja fel a követeléseket, többek között a nemi-alapú erőszak elleni erősebb védelmet, a szülészeti erőszak jelenségének felismerését és annak megelőzését, a könnyen elérhető reprodukciós egészségügyi szolgáltatásokat, és a komprehenzív szexuális nevelés bevezetését az iskolákban. Ezen kívül követeli még a gondoskodási munkák gazdasági elismerését, a nemek közötti bérszakadék eltüntetését, a családok, a gondoskodást nyújtók és a hátrányos helyzetű nők számára járó szociális támogatások megemelését.
- **CZ [Tiszteletet a Szülésnek Fesztivál](#)** Május 23-24-én, Prágában kerül sor Csehország legnagyobb olyan fesztiváljára, amelyik a várandósságot, a szülést és a gyermeknevelést helyezi középpontba. A fesztivál hidat képez a szakértők és a szülők között, biztonságos teret biztosít, hogy kérdéseket telessünk fel, és vitákat indíthassunk az anyasághoz és apasághoz vezető útról.

MÉDIA

- **PL [Podcast az anyaságról és a reprodukzív jogokról Lengyelországban](#)** Az elmúlt években Lengyelországban megnőtt a reprodukzív jogokkal és reprodukzív aktivizmus témájával foglalkozó független podcastok száma. Beszámolókat hallhatunk abortusztapasztalatokról, az anyaságról feminista szempontból, gyakran személyes perspektívából. Az egyik legnagyobb hatást kiváltó példa erre a Karolina Domagalska újságíró által alkotott Coś na A/Valami, ami A betűvel kezdődik: Abortusz podcast. A szerző felhívása szerint: „Beszéljünk az abortuszról cenzúra, magyarázkodás és ítélet nélkül”. Az epizódok egy része Spotify-on is meghallgatható.
- **HU [Másállapotot a szülészetben](#)** Ez az alulról szerveződő, politikamentes, politikai oldalakon átívelő és világnézetileg semleges, nők által irányított mozgalom tíz év után felfüggesztette tevékenységét. "Alapításkor kitűzött fő célunkat elértük: a csöndet megtörtük, és láttattuk a szülészeti erőszak és a rendszerhibák létezését." Munkatársunk, Svégel Fanni [térképezte fel a nemzetközi egészségfeminizmus és anyaság történetét a közép-kelet európai aktivizmus hullámvasútján keresztül](#).
- **CZ [Bérszakadék Podcast](#)** A két műsorvezető, Šárka Homfray ügyvéd és szakszervezeti aktivista és Lucie Václavková, karriertanácsadó beszélgetnek egy sor olyan jelenségről, amellyel a nők szakmai életükben találkoznak: anyaság, a nemek közötti bérszakadék, üvegplafon és munkamagánélet egyensúlya.
- **SK [Szlovák abortusz](#)** Barbara Mareková újságíró és Lenka Stanková rendező közös dokumentumfilmje egy szlovákiai abortusz összetett történetét meséli el- a jogi feltételektől a tudományos nézeteken át a nők tapasztalataig vizsgálva meg a kérdést. Ha felkeltettük az érdeklődést, a film online is megtekinthető.

HATÁRON TÚL

[State of Motherhood in Europe 2024](#) [Helyzetjelentés az anyaságról Európában 2024] Az összehasonlító kutatási jelentés felméréseken keresztül vizsgálja, hogyan változnak az anyaság tapasztalatai és kihívásai Európában. 9600 anya véleményéből vontak le következtetéseket, 12 országot vizsgálva, ezek: Belgium, Csehország, Franciaország, Németország, Írország, Olaszország, Lengyelország, Portugália, Szlovákia, Spanyolország, Svédország és az Egyesült Királyság. A jelentés olyan kérdésekre keresi a választ, mint: Mik ma az anyaság mindennapi megtapasztalásai? Milyen kihívásokkal szembesülnek ma leginkább az anyák? Miként segíthetik jobban a családok, a munkahelyek és a társadalom az anyákat, hogy különböző szerepeiket összehangolják?

***

[Substack hírlevél oldalunkon az anyaság különböző megjelenési formáival és jelentésrétégeivel kapcsolatos további híreket talál.](#)

***

A projekt a Cseh Köztársaság, Magyarország, Lengyelország és Szlovákia társfinanszírozásában a Nemzetközi Visegrádi Alap - Visegrádi Alapok révén valósul meg. Az Alap küldetése a fenntartható regionális együttműködések támogató gondolatok előmozdítása Közép-Európában.

